

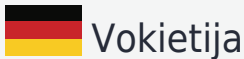
[Pradžia](#) > ... > [Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas](#) > [Santuokos Ir Registruotos Partnerystės Turtiniai Klausimai](#) [Sutuoktinių Turto Teisinis Režimas](#) > [Germany](#)

Sutuoktinių turto teisinis režimas

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Ar šioje valstybėje narėje yra nustatytas teisinis sutuoktinių turto teisinis režimas? Kas juo numatyta?

Kam nuosavybės teise priklauso santuokos laikotarpiu įgytas turtas ir kaip šis turtas padalijamas pasibaigus santuokai, visada nustatoma pagal konkretų šeimos teisėje įtvirtintą turto režimą. Santuokos padariniai turtinėms teisėms reglamentuojami Vokietijos Civilinio kodekso (vok. *Bürgerliches Gesetzbuch* – BGB) nuostatomis dėl sutuoktinių turto teisinio režimo. BGB pripažįstami šie turto režimai: turto vertės padidėjimo bendrumo režimas (vok. *Zugewinnngemeinschaft*), visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas (*Gütertrennung*) ir neprivalomas turto vertės padidėjimo bendrumo režimas (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*).

2 Kaip sutuoktiniai gali susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo? Kokie formalūs reikalavimai taikomi šiuo atveju?

Turto vertės padidėjimo bendrumo režimas taikomas, jeigu sutuoktinių pora notarine vedybų sutartimi nesusitarė kitaip. Turto vertės padidėjimo bendrumo režimas reiškia turto atskirumą santuokos laikotarpiu ir tuo laikotarpiu susikaupusio turto vertės padidėjimo vienodą paskirstymą turto režimui pasibaigus.

Priešingai, dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo sutuoktiniai turi susitarti notarine sutartimi. Visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas reiškia visišką atitinkamo sutuoktinių turto atskirumą, santuokos pabaigoje nesuvienodinant turto vertės padidėjimo. Kiekvienas sutuoktinis kaip nuosavą valdo turtą, įgytą ir iki santuokos, ir santuokos laikotarpiu. Visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas taip pat gali atsirasti nesant konkrečios sutuoktinių sutarties, pavyzdžiui, tuo atveju, jeigu turto režimas panaikinamas arba atmetamas vedybų sutartimi ir kartu nesusitariama dėl kitokio turto režimo.

Dėl visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo sutuoktiniai taip pat turi susitarti notarine sutartimi. Pagal visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą iki santuokos turėtas turtas ir santuokos laikotarpiu įgytas turtas paprastai tampa bendru poros turtu (vok. *Gesamtgut* – bendra nuosavybe turimas turtas). Be to, kiekvienas sutuoktinis gali turėti savo atskirą turtą (vok. *Sondergut*), nepriklausantį bendram sutuoktinių turtui. Tai yra dalykai, kurių negalima perduoti teisiniais sandoriais, pavyzdžiui, neareštuotini reikalavimai arba ūkinės bendrijos dalis. Galiausiai kiekvienas sutuoktinis gali tam tikrus dalykus rezervuoti kaip atskirą turtą. Be to, sutuoktiniai gali nustatyti specialios formos sutuoktinių turto bendrumo režimą, t. y. įgyto turto bendrumo režimą (vok. *Errungenschaftsgemeinschaft*). Šiuo tikslu jie turi vedybų sutartyje pareikšti, kad visas iki santuokos įgytas turtas laikytinas rezervuotu turtu.

Neprivalomas turto vertės padidėjimo bendrumo režimas yra Prancūzijos ir Vokietijos turto režimas, skirtas išvengti problemų teisiniuose Prancūzijos piliečio ir Vokietijos piliečio santykiuose, galinčių kilti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo skirtumų. Jeigu sutuoktiniai pasirenka šį turto režimą, santuokos laikotarpiu jų turtas lieka atskiras, kaip ir Vokietijos turto vertės padidėjimo bendrumo režimo atveju. Poros turto vertės padidėjimas sutuoktiniams vienodai padalijamas tik pasibaigus turto režimui. Nepaisant panašumo su Vokietijos turto vertės padidėjimo bendrumo režimo turiniu, neprivalomas turto vertės padidėjimo bendrumo režimas turi tam tikrų

specialių ypatumų, kuriems įtaką daro Prancūzijoje taikoma tvarka. Pavyzdžiui, vienodinant turto vertės padidėjimą neatsižvelgiama į žalos atlyginimą už skausmą ir kančias ir atsitiktinį nekilnojamojo turto vertės padidėjimą (pvz., zonuojant kaip statybai skirtą žemę).

3 Ar yra laisvės susitarti dėl sutuoktinių turto teisinio režimo apribojimų?

Jeigu sutuoktiniai mano, kad įstatymu nustatytas turto režimas – turto vertės padidėjimo bendrumo režimas – jų santuokai nėra tinkamas, jie gali sudaryti notarinę vedybų sutartį. Toje sutartyje jie gali susitarti dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo arba visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo arba konkrečiame turto režime nustatyti kitokią tvarką, negu numatyta įstatyme. Sutartyje taip pat gali būti nurodyta pensijų pasidalijimo ar išlaikymo mokėjimo tvarka.

Tačiau sudarant vedybų sutartį turėtų būti pasirūpinta, kad numatyta tvarka būtų faktiškai galiojanti. Pavyzdžiui, jeigu vedybine sutartimi vienašališkai pabloginama vieno iš sutuoktinių padėtis ir susidaro tam tikros kitos aplinkybės, gali būti laikoma, kad sutartis prieštarauja priimtiems moralės principams ir todėl yra niekinė. Tuo atveju toliau taikomos įstatyminės nuostatos, kurios vedybų sutartimi teoriškai atmetamos. Teismų praktika šioje srityje yra labai įvairi. Ar tam tikra tvarka tikrai prieštarauja priimtiems moralės principams ir todėl yra niekinė, o gal ją reikia pakoreguoti – dėl to galiausiai galima nuspręsti tik kiekvienu konkrečiu atveju.

4 Koks yra santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos panaikinimo teisinis poveikis sutuoktinių turtui?

Pagal įstatymu nustatytą turto režimą – turto vertės padidėjimo bendrumo režimą – turto vertės padidėjimas suvienodinamas, jeigu turto režimas nutrūksta (pvz., vienam sutuoktiniui mirus, nutraukus santuoką arba sutartimi susitarus dėl kitokio turto režimo). Turto vertės padidėjimo suvienodinimas reiškia, kad sutuoktinis, kuris santuokos laikotarpiu įgijo daugiau turto negu kitas sutuoktinis, turi pinigine išmoka kompensuoti tam sutuoktiniui pusę turto vertės padidėjimo skirtumo.

Pagal visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą santuokos nutraukimo atveju, įvykdžius įsipareigojimus, bendras turtas padalijamas. Kiekvienas sutuoktinis paprastai turi teisę į pusę likusio pertekliaus. Tačiau jeigu sutuoktiniai susitarė dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo, pasibaigus sutuoktinių turto režimui turtas nebus vienodinamas, nes abiejų sutuoktinių turtas yra visiškai atskiras.

Teisė į išlaikymą nepriklauso nuo sutuoktinių turto režimo. Jeigu sutuoktiniai gyvena atskirai, tačiau nėra nutraukę santuokos, nepriteklių patiriantis sutuoktinis paprastai turi teisę gauti išlaikymą iš ekonomiškai pajėgaus sutuoktinio. Išlaikymo reikalavimas galioja tik iki santuokos nutraukimo įsigaliojimo. Tačiau po santuokos nutraukimo nepriteklių patiriantis sutuoktinis tam tikromis aplinkybėmis gali turėti teisę reikalauti po santuokos nutraukimo mokamo išlaikymo. Teisės aktuose pripažįstamos tokios teisės gauti išlaikymą: išlaikymas vaiko priežiūrai, išlaikymas dėl amžiaus, ligos ar negalios, išlaikymas dėl nedarbo, papildomas išlaikymas, išlaikymas mokymosi, kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo laikotarpiu ir išlaikymas teisingumo labui.

Kai yra priežasčių pripažinti santuoką negaliojančia, teisės į kompensaciją ir išlaikymą atskirais atvejais gali galioti net ir pripažinus santuoką negaliojančia.

5 Koks yra vieno iš sutuoktinių mirties poveikis sutuoktinių turto teisiniam režimui?

Kai galioja turto vertės padidėjimo bendrumo režimas, mirus vienam sutuoktiniui turto vertės padidėjimas suvienodinamas fiksuotąja norma – vienu ketvirtadaliu – padidinant įstatyminę palikimo dalį (vok. *gesetzlicher Erbteil*), neatsižvelgiant į tai, ar mirusio sutuoktinio turtas santuokos laikotarpiu iš tikrųjų padidėjo. Jeigu pergyvenęs sutuoktinis nėra įpėdinis arba atsisako palikimo, jis gali reikalauti suvienodinti faktinį turto padidėjimą ir pareikalauti privalomos minimalios dalies (vok. *kleiner Pflichtteil*). Ši privaloma minimali dalis apskaičiuojama pagal įstatyminę palikimo dalį, o į fiksuotąją normą – vieną ketvirtadalį – turto vertės padidėjimo neatsižvelgiama.

Jeigu sutuoktiniai susitarė dėl visiško sutuoktinių turto atskirumo režimo, santuokos pabaigoje turto vertės padidėjimas taikant fiksuotąją normą nevienodinamas. Taikoma visuotinai taikytina teisinė paveldėjimo tvarka.

Galiojant visiško sutuoktinių turto bendrumo režimui, palikimas sudaro pusę bendro turto, taip pat mirusiojo rezervuoto turto ir jo atskiro turto. Pergyvenusio sutuoktinio paveldima dalis nustatoma pagal bendrąsias nuostatas.

6 Kuri institucija turi kompetenciją priimti sprendimą byloje, susijusioje su sutuoktinių turto teisiniu režimu?

Šeimos bylų teismas kompetentingas spręsti nuosavybės teisės klausimus, t. y. bylas, susijusias su sutuoktinių turto teise grindžiamais reikalavimais, ypač reikalavimu suvienodinti sutuoktinių turto vertės padidėjimą.

7 Koks yra sutuoktinių turto teisinio režimo poveikis vieno iš sutuoktinių ir trečiosios šalies teisiniams santykiams.

Susituokęs asmuo paprastai atsako tik už savo paties skolas ir tik savo turtu. Tai netaikoma sandoriams, skirtiems pagrįstiems kasdieniams šeimos poreikiams tenkinti.

Tačiau, galiojant turto vertės padidėjimo bendrumo režimui, taikomos principo, kad sutuoktinis turi teisę laisvai disponuoti savo turtu, išimtys. Jeigu vienas sutuoktinis pageidauja perleisti (parduoti, atiduoti) visą arba beveik visą savo turtą, jam reikalingas kito sutuoktinio sutikimas. Ta pati nuostata taikoma, jeigu susituokęs asmuo pageidauja perleisti daiktus, kurie nuosavybės teise priklauso tik tam asmeniui, tačiau yra sutuoktinių poros namų ūkio dalis.

Kita vertus, kai taikomas visiško sutuoktinių turto atskirumo režimas, kiekvienas sutuoktinis gali laisvai perleisti visą savo turtą ir jam nereikia kito sutuoktinio sutikimo norint perleisti namų ūkiui priklausančius daiktus.

Jeigu sutuoktiniai susitarė dėl visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo, jie paprastai bendrai valdo savo bendrą turtą, nebent vedybų sutartimi valdymas perduodamas vienam sutuoktiniui. Bendru turtu atsakoma tik už prievolę, kylančią iš teisinio sandorio, kurį sutuoktinis sudarė galiojant visiško sutuoktinių turto bendrumo režimui, jeigu kitas sutuoktinis sutiko su teisiniu sandoriu arba jeigu teisinis sandoris bendro turto atžvilgiu galioja ir nesant kito sutuoktinio sutikimo.

8 Trumpas sutuoktinių turto padalijimo, įskaitant pasidalijimą, paskirstymą ir likvidavimą, tvarkos šioje valstybėje narėje aprašas.

Sutuoktinių būstas ir namų ūkio daiktai gali būti paskirstomi, kai sutuoktiniai gyvena atskirai arba po santuokos nutraukimo. Jeigu kitais atvejais atsirado bendros nuosavybės statusas ir sutuoktiniai negali susitarti, daiktas perduodamas aukcione ir pajamos padalijamos.

9 Kokia procedūra ir dokumentai ar informacija paprastai reikalingi nekilnojamojo turto registracijai?

Jeigu sutuoktiniai kaip sutuoktinių turto teisinį režimą pasirenka visiško sutuoktinių turto bendrumo režimą, jie turi notarinę vedybų sutartį pateikti žemės registru ir prašyti padaryti jame pakeitimą. Visais kitais atvejais, t. y. jeigu sutuoktiniai kaip sutuoktinių turto teisinio režimo nepasirenka visiško sutuoktinių turto bendrumo režimo, pakeitimo žemės registre daryti nereikia.

■ Paskutinis naujinimas: 04/11/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriešima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.